

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „*Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej*”

finansowany ze Środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Warszawa/ Mazowsze/ Królestwo Polskie

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum szkolne

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Muzeum Towarzystwa Polskiej Macierzy Szkolnej

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Muzeum szkolne Polskiej Macierzy Szkolnej w Warszawie zostało założone w 1906 r. W jego zbiorach znajdowały się m.in. pomoce naukowe, materiały i literatura pedagogiczna, w późniejszym okresie okazy krajowej flory i fauny oraz pamiątki historyczne. W 1907 r., po zawieszeniu Polskiej Macierzy Szkolnej zbiory zostały przekazane Polskiemu Towarzystwu Krajoznawczemu.

Daty działalności / zakres czasowy:

1906-1907

Dostępność

(etap organizacji), dostępne dla członków PMS

Typ relacji instytucji wobec pamięci

mnemoniczna

Rodzaj pamięci

powszechna

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

--

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulic a/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY		1907: ul. Sadowa 12 (ob. Ulica ks. Ignacego Jana Skorupki)
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW		
GODZINY OTWARCIA		
DYREKTORZY		
ZARZĄDCA		
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowan y)		

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

--

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

--

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

--

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

--

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

--

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

Polskiej Macierzy Szkolnej

Szczegółowa historia instytucji

1906-06-21 rejestracja Towarzystwa Polskiej Macierzy Szkolnej
1906 utworzenie Wydziału Oświaty Ludowej, przy którym zorganizowano muzeum
1907-12-14 zawieszenie działalności Polskiej Macierzy Szkolnej; przekazanie zbiorów
Polskiemu Towarzystwu Krajoznawczemu

Polska Macierz Szkolna została zarejestrowana 21 VI 1906 r. na podstawie reskryptu carskiego z 14 października 1905 r. W komitecie organizacyjnym zasiadali Józef Świątkowski, Henryk Sienkiewicz, Antoni Osuchowski i Mieczysława Brzeziński, Jan Harusewicz, Stanisław Libicki, ks. Jan Gralewski, Piotr Drzewiecki, Ignacy Chrzanowski, Kazimierz Arkuszewski, Waław Brygiewicz. Jesienią 1906 r. przy Zarządzie Głównym utworzono 4 wydziały, m.in. Wydział Oświaty Ludowej, przy którym zorganizowano muzeum, będące pierwszym muzeum szkolnym w Królestwie Polskim. W 1907 r. działalność organizacji została zawieszona przez generał-gubernatora warszawskiego Georgija Antonowicza Skałona. Mienie Polskiej Macierzy Szkolnej przekazano różnym organizacjom i instytucjom oświatowo-kulturalnym, kolekcja muzealna została włączona do zbiorów przy Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Warszawie.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

1906: Przedmioty szkolne, pomoce naukowe, książki, przeźrocza; okazy krajowej flory i fauny;

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Strategia pozyskiwania zbiorów

Dary społeczeństwa, zakupy

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

1907 – przejęcie zbiorów muzealnych wraz z księgozbiorem przez Polskie Towarzystwo Krajoznawcze

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

--

Wystawy czasowe

--

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

--

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

Tablice poglądowe dla potrzeb nauczania elementarnego celem rozesłania do szkół związanych z Macierzą

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

--

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

--

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

--

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

STEMLER J., *Polska Macierz Szkolna* [w:] *Nasza walka o szkołę polską 1901–1917*. Opracowania, wspomnienia, dokumenty, pod red. Bogdana Nawroczyńskiego t. 2, Warszawa 1934, s. 178, 184.
STEMLER J., *Dzieło samopomocy narodowej Polska Macierz Szkolna 1905-1935*), Warszawa 1935, 78-79, 81, 86,
Działalność Zarządu, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego”, 1908, s. 13
Komisyja muzealna P.T.K., *Rocznik P.T.K.*, 1908, s. 45-53

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

--

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

--

Ciekawe cytaty

„przy Wydziale Oświaty Ludowej utworzone zostało pierwsze w Królestwie Polskiem zasobniejsze muzeum szkolne, w którym ofiarnością publiczną i drogą kupna zebrano wcale już pokaźną kolekcję przedmiotów szkolnych, pomocy naukowych, książek, przezroczy i t. d.” (Stemler, *Polska Macierz Szkolna*, 1934)

„Referat dr Mariana Stępowskiego na Zebraniu Ogólnem Polskiej Macierzy Szkolnej w dniu 25 listopada 1907 r. [...] Streszczając w krótkości prace Wydziału w roku ubiegłym, ze względu na brak czasu, wymienić muszę tylko co najważniejsze: 2) utworzono Muzeum Szkolne przy Wydziale Oświaty Ludowej. Pierwotnem założeniem było utworzenie Muzeum pomocy naukowych w zakresie potrzeb szkolnictwa ludowego. W Muzeum chciano zgromadzić możliwie całkowicie ten aparat naukowy, jaki jest konieczny w każdej wzorowej szkole początkowej, dla prowadzenia nauki poglądowej, pogadarek, słoju i t. p. Ale myśl, w szczęśliwą chwilę rzucona, wykazała rychło, że pierwotnie zakreślone ramy Muzeum rozszerzać wypada, ze względu na napływające zewsząd obficie dary, z zakresu bądź to fauny i flory krajowej, bądź to przemysłu rodzimego, że przewidywać należy, iż Muzeum z pedagogicznego ściśle, w Muzeum pedagogiczno-krajoznawcze przekształcić się będzie musiało. Aby zadość uczynić potrzebom nowoczesnej metody nauczania elementarnego utworzono przy Muzeum pracownię tablic poglądowych celem rozpowszechniania ich wśród szkół Macierzy” (Stemler, *Dzieło samopomocy narodowej*, 1935)

UWAGI:

--

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Tomasz F. de Rosset

Data sporządzenia karty:

--

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

--

METADANE* (wypełnia redaktor/moderator portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA / LICENCJE	